

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคุณในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยกล่าวถึงประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2543 จากโรงเรียน 768 โรงเรียน จำนวนผู้บริหาร 768 คน และครูผู้สอน 9,292 คน รวมทั้งหมด 10,060 คน (แบบรายงานข้อมูลอัตรากำลังครูและปริมาณงานของโรงเรียนปีการศึกษา 2543 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดสองขั้นตอน (Stratified two - stage random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนและสถานภาพของตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2543 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ได้ผู้บริหารจำนวน 454 คน และครูจำนวน 1,057 คน รวมทั้งหมด 1,511 คน ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มดังต่อไปนี้

1. แบ่งชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ ได้โรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 126 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 360 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 182 โรงเรียน

2. แบ่งชั้นภูมิโดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ โรงเรียนขนาดเล็กได้ผู้บริหารจำนวน 226 คน ครูจำนวน 1,641 คน โรงเรียนขนาดกลางได้ผู้บริหารจำนวน 360 คน ครูจำนวน 3,422 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ผู้บริหารจำนวน 182 คน ครูจำนวน 4,229 คน

3. สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากจากโรงเรียนขนาดเล็กได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 145 คน ครูจำนวน 318 คน รวม 463 คน โรงเรียนขนาดกลางได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 185 คน ครูจำนวน 368 คน รวม 553 คนและโรงเรียนขนาดใหญ่ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารจำนวน 124 คน ครู 371 คน รวม 495 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ผู้บริหาร 454 คน ครู 1,057 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,511 คน ปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	226	1,641	1,867	145	318	463
ขนาดกลาง	360	3,422	3,782	185	368	553
ขนาดใหญ่	182	4,229	4,411	124	371	495
รวม	768	9,292	10,060	454	1,057	1,511

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชโดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบสอบถามในด้านสถานภาพ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นจริงและคาดหวังในกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการวางแผน ขั้นดำเนินการวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นติดตามผลและประเมินผล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน	การมีส่วนร่วม										สำหรับ ผู้วิจัย	
		ที่เป็นจริง					ที่คาดหวัง						
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
0	กำหนดวิธีการและ												()
00	ปฏิบัติในการทำแผน												()
	บริหารโรงเรียน												
	การศึกษาและให้ความ												
	รู้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องใน												
	การจัดทำแผนบริหาร												
	โรงเรียน												

เกณฑ์การให้คะแนน

มีส่วนร่วมที่เป็นจริงมากที่สุดหรือมีส่วนร่วมที่คาดหวังมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
มีส่วนร่วมที่เป็นจริงมากหรือมีส่วนร่วมที่คาดหวังมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
มีส่วนร่วมที่เป็นจริงปานกลางหรือมีส่วนร่วมที่คาดหวังปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
มีส่วนร่วมที่เป็นจริงน้อยหรือมีส่วนร่วมที่คาดหวังน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
มีส่วนร่วมที่เป็นจริงน้อยที่สุดหรือมีส่วนร่วมที่คาดหวังน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะศึกษา
2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือ
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน

4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามกระบวนการ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียมการวางแผน ขั้นดำเนินการวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผน และขั้นติดตามและประเมินผล

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทแล้วดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือดังต่อไปนี้

5.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ และตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของการใช้ภาษา ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ มีประสบการณ์ในด้านการวางแผนบริหารโรงเรียน

5.2 คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป แต่ละด้านเหลือจำนวนรวม 25 ข้อ และปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

5.3 หาค่าจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำกลุ่มละ 25 % และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูงกลุ่มต่ำโดยใช้ t – test แบบ Independent sample และคัดเลือกข้อคำถามที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 จำนวน 25 ข้อ

5.4 คัดเลือกข้อคำถามที่ค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 170 – 171 ; อ้างอิงมาจาก Cronbach : 1979) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอภายในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. นำหนังสือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอให้ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากผู้บริหารโรงเรียนและครู
3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยอำเภอละ 1 คน เป็นผู้ดำเนินการในการส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามครบจำนวนแล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก คัดเลือกไว้เฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และถูกต้อง
2. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมาหาค่าความถี่และร้อยละ
3. การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวัง หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยวิเคราะห์รายข้อรายด้าน และภาพรวม แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ดังนี้
 - ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 - ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
 - ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
 - ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียน
อยู่ในระดับมากที่สุด

4. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของ
ผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวังในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครู
ในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนคติของผู้บริหารที่เป็นจริงและคาดหวัง และตามทัศนคติของ
ครูที่เป็นจริงและคาดหวังในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และ 4 โดยใช้ t - test แบบ Dependent sample

5. วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 และ 6 และผู้วิจัยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง
(Two way analysis of variance)

6. หลังจากวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ทาง พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ
ตำแหน่งกับขนาดของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจึงแสดงแผนภูมิการมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดของโรงเรียน และพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ
ของเซฟเฟ้ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 59) ใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ
2536 : 59) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

S.D แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะของผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาดัชนี IC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540 : 117)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำกลุ่มละ 25 % และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 185) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{S_H^2/n_H + S_L^2/n_L}}$$

เมื่อ t แทน การจำแนกแบบที่

\bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2536 : 171) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$$\sum s_i^2 \quad \text{แทน ผลรวมของความแปรปรวนเป็นรายข้อของแบบสอบถาม}$$

$$s_t^2 \quad \text{แทน ความแปรปรวนทั้งฉบับของแบบสอบถาม}$$

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารที่เป็นจริงและคาดหวัง และตามทัศนะของครูที่เป็นจริงและคาดหวังในสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริงและคาดหวังในสมมติฐานข้อที่ 3 โดยใช้ t – test แบบ Dependent sample โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n แทน จำนวนคู่

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของ D แต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของ D ทั้งหมดยกกำลังสอง

3.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการวางแผนบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่เป็นจริง และตามทัศนะของผู้บริหารและครูที่คาดหวัง ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดโรงเรียน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way analysis of variance)

3.3 หลังจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดของโรงเรียนจึงแสดงแผนภูมิแสดงปฏิสัมพันธ์

3.4 พบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ (กานดา พูนลาภทวิ. 2539 : 264) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{(K-1)F(K-1, N-k)} \sqrt{MS_w \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right)}$$

เมื่อ F แทน ค่า F ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ α ชั้นความอิสระ k-1

N แทน จำนวนตัวอย่าง

n_i, n_j แทน ขนาดของตัวอย่างในกลุ่มที่ i และ j ตามลำดับ
 K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

